

Računarstvo u oblaku odnosi se na iznajmljivanje infrastrukture (*Infrastructure as a Service, IaaS*), platforme (*Platform as a Service, PaaS*) ili softvera (*Software as a Service, SaaS*) koji se nalaze na udaljenoj (i uglavnom nepoznatoj) lokaciji. Svaka od ovih usluga donosi određene uštede: uvode se brže, uz uglavnom niže troškove eksploatacije i održavanja. Šta onda tu ne štima?

Da li iz oblaka uvek pada kiša?

Infrastruktura kao servis trebalo bi da bude neprimetna u svakodnevnom radu i time bude dobra podrška suštini posla. Srpski rečeno, trebalo bi da zameni razno gvožđe i žice te da nam svakodnevni rad u tom tehničkom ekosistemu bude bezbedniji, pouzdaniji i dostupniji.

Platforma kao servis odnosi se na razne razvojne platforme u oblaku koje s manje programiranja treba da obezbede dobru korisničku funkcionalnost, pa je krajnji korisnici ređe koriste.

SaaS je usluga najma gotovih softverskih rešenja u oblaku koja služe za direktnu upotrebu krajnjih korisnika. Predstavlja alternativu klasičnim aplikacijama koje svako preduzeće na neki način ima na svojoj lokaciji ili makar pod svojom potpunom kontrolom. Nudi se kao najam usluge korišćenja same aplikacije. Troškovi su često vrlo prilagodljivi obimu upotrebe aplikacije.

Cilj svake kompanije jeste da u svom poslovanju barem u nekim elementima stekne konkurentsku prednost. Da bi to postigla, nekada je potrebno „razmišljanje izvan kalupa“, čak i kada se radi o izboru softvera

Svi znamo da je dobit onoga ko daje u najam svoje resurse i znanje (HW/SW infrastrukturu i korisničke aplikacije) zasnovana uglavnom na masovnosti što uniformnije usluge (usluga po pristupu, npr. kablovski i mobilni operatori), a masovna rešenja uvek vas manje ili više stavljaju u krut tipski kalup. Cilj svake kompanije jeste da u svom poslovanju barem u nekim elementima stekne konkurentsku prednost. Da bi to postigla, nekada je potrebno „razmišljanje izvan kalupa“. ERP i slične aplikacije su podrška poslovanju te ih izmena poslovanja u cilju sticanja navedenih prednosti na tržištu umnogome dotiče. Utakane su u samo poslovanje i skoro

svaku poslovnu odluku, pa zbog toga moraju da budu što prilagodljivije potrebama korisnika.

Usluge visokotehnoške prirode

IaaS je usluga visokotehnoške i visokotehnoške, a prvenstveno IT prirode. Omogućava viši nivo pouzdanosti, zaštite, rasta po potrebi... Uz to obezbeđuje korisniku, ukoliko ima želju i potrebu, da u svom delu sistema podešava i konfigurira parametre kao da mu je sistem fizički na lokaciji. Zbog pozitivnih strana poštovanja raznih IT standarda i standarda bezbednosti, stavljanje u tipski kalup ovakvu uslugu čini preporučljivom za upotrebu. Prelaz

od jednog pružaoca usluge kod drugog izvodljiv je i srazmerno bezbolan. IaaS usluga ovim, za obe strane, biva vrlo korisna.

SaaS je takođe usluga visokotehnoške prirode, ali ne isključivo u IT domenu, bar kada govorimo o ERP i sličnim poslovnim rešenjima. Njeno prilagođavanje korisniku tokom upotrebe ključ je upotrebne vrednosti, kao i isplativosti. Specifičnost je teško postići kroz programe koji se nude kao usluga po pristupu, jer nije dozvoljeno njihovo veliko prilagođavanje – u suprotnom bi ih bilo gotovo nemoguće održavati. Kad donosite odluku o prenošenju kontrole poslovanja na SaaS „nebeska rešenja“, morate biti svesni rizika da u praksi koristite samo deo funkcionalnosti koje su vašem poslovnom sistemu potrebne. Tada polako ali sigurno možete uzivknuti: „Živeo Excel!“, a s njim i „nezamenljivi-

UPIS ERP

izbor, jer ga morate imati

U modernom svetu klijent je u centru pažnje, ali lako uviđamo da je to samo marketinški nastup, jer on često postane talac sopstvenog izbora. Ipak, **klijent treba da zadrži pravo na mišljenje, a zatim i pravo stvarnog izbora!** Gledajući ERP tržište, inače potpuno legitimna cloud rešenja, zasnovana na principu Software as a Service (SAAS), nisu baš uvek pravi izbor...

Miloš Bošnjak

vost“ pojedinih pozicija u organizaciji. Veliki nedostatak jeste i taj što kada jednom „uđete“, ne možete tako lako „izaći“, jer podaci ostaju tamo gde jesu, a možete ih dobiti eksportovane u nekim korisnički neupotrebljivim strukturama. Takođe, svi

paketi u SaaS režimu razvijaju se u pozadini i postepeno menjaju način funkcionisanja, pa treba obratiti pažnju i na način gledanja starih podataka. Jednostavan primer: obračuni plata menjaju se relativno često; da li će tekuća verzija SaaS sistema

kroz dve, tri ili pet godina i dalje moći da prikaže sve podatke u formi i po normi koja je tada važila? Ako i bude sačuvana stara verzija, da li će aktuelna i ta verzija biti potpuno dostupne jedna drugoj?

Gde su podaci

Mesto čuvanja podataka i izvršavanja SaaS takođe su bitni, pogotovo ako se gleda naša globalna politička pozicija. Šta bi se desilo uvođenjem sankcija kad bi neka SaaS kompanija obustavila pružanje usluga? Obustavu usluge elektronske pošte, Office aplikacija ili sličnih usluga preselili biste relativno brzo kod drugog sličnog pružaoca usluga, a aplikacije koje upravljaju poslovnim sistemom?

Imajte u vidu i da mnogi svetski i regionalni softveri, polako ali sigurno, u klasama poslovnih rešenja koja su našoj privredi za sada finansijski dostupna, prelaze na isključivi SaaS model. Ne-SaaS varijante tih poslovnih softvera polako će nestati i neće se više unapređivati, a drugi jači ne-SaaS ostaće raspoloživi samo za probranu prvu visokobudžetnu ligu klijenata.

S druge strane, postoji stadijum razvoja svakog poslovnog sistema kada tipsko, pa i SaaS ERP rešenje, ima smisla razmatrati. Uslov je da korisnik potpuno prilagodi poslovni sistem funkcionalnostima koje se

IIB smatra da preduzeće ima informacioni sistem samo ako je on celovit, tj. integralan. Da li ćete ga imati na lokalnoj ili udaljenoj/iznajmljenoj infrastrukturi, stvar je strateškog opredeljenja

nude, ali bi bar morao da dobije rešenje koje se brzo implementira i pritom srazmerno manje košta od rešenja koje se prilagođava potrebama. Kada poslovni sistem postane zahtevniji, obimniji ili složeniji, a u cilju očuvanja celovitosti informacionog sistema, korisnik će morati da pređe na rešenje koje je moguće prilagoditi.

Integralno=celovito

IIB smatra da preduzeće ima informacioni sistem samo ako je on celovit, tj. integralan. Da li ćete ga imati na lokalnoj ili udaljenoj/iznajmljenoj infrastrukturi, stvar je strateškog opredeljenja. Celovitost informacionog sistema najlakše se vidi prema tome koliko podataka se izvorno čuva u Excel-u (van sistema) ili prema broju aplikacija koje su izvori podataka na osnovu kojih odlučujemo. Ako količina tih podataka u odnosu na podatke za koje je jedini izvor neko glavno softversko rešenje postane značajna, znajte da nemate informacioni sistem. IS možemo imati samo ako broj izvora podataka na osnovu kojih odlučujemo smanjimo na najmanju moguću meru.

Ukoliko je preduzeću SaaS usluga ključni element informacionog sistema, onda mora da se razmišlja i kako neke nužne dodatne aplikacije integrisati s tim rešenjem. Primeri su odvojeno SaaS ili lokalno rešenje za maloprodaju, proces proizvodnje i upravljanje raznim uređajima: vagama, meračima, mašinama, optimizacija ruta, izveštavanje,

prateća lokalna regulativa koja je van glavnog SaaS, a koja često utiče na srž poslovnog sistema... Jasno je da nije lako povezati sve ovo na SaaS softverski sistem u pozadini, ako je SaaS softver uopšte i ostavio mogućnost za ulaz takvih podataka, jer npr. kako da ubacimo dva dodatna atributa koja su nam bitna ako ih glavno SaaS rešenje nema? Ukoliko im i nađemo mesto u centralnom SaaS rešenju, da li će ono biti svesno tih podataka na pravi način?

U životu, pa i u IT svetu, često važi pravilo da ako sastavljate tim sačinjen od „zvezda“, to ne garantuje da ćete imati isti takav učinak. U prevodu, ako kupite i implementirate nekoliko softvera koji su „zvezde“ u određenoj oblasti, to ne znači da će i celokupan informacioni sistem pokazivati takve performanse.

Nije sve u softveru

Što se više implementiraju ERP rešenja, to je veća potreba za

O UPIS-u

UPIS je prvi jugoslovenski, time i srpski ERP proizvod.

Od nastanka je razvijan kao podrška integralnom poslovnom informacionom sistemu. Tadašnje ERP rešenje nastalo je dve godine pre osnivanja same firme, još 1988. godine. Možemo slobodno reći da na tržištu u svojoj cenovnoj klasi najšire pokriva poslovne funkcije i zadovoljava potrebe mnogih privrednih grana. Radi i lokalizovan je za rad u regionu bivše Jugoslavije, kao i u tri afričke države.

kvalitetnim ERP konsultantima. Svaka čast mladosti, fakultetima i sertifikatima, ali da bi se uspešno uspostavio informacioni sistem, potrebni su iskusni kadrovi, s dobrim poznavanjem realnih poslovnih procesa, prekaljeni u brojnim implementacijama. Mladost nosi sa sobom veliku energiju koja se mora iskoristiti, ali i mogućnost da se nude jednostrana rešenja (jer se za drugačija ne zna, iako softver poseduje bogatstvo funkcionalnosti). SaaS rešenja se, baš iz tih razloga, lakše implementiraju. Konsultant nauči jedan do dva načina kako softver radi i juriš!

To i nije problem SaaS rešenja jer su tome i namenjena, ali jeste kada imate softver koji je dovoljno prilagodljiv, a implementirate ga kao da je SaaS.

Pored kvalitetnog i dokazanog softvera, kao i iskusnih kadrova, potrebna je i dobra metodologija uvođenja, proistekla iz prakse. Njen cilj je da obezbedi uvođenje u roku i u skladu s predviđenim troškovima. U zavisnosti od veličine i delatnosti preduzeća, uzevši u obzir veliku dinamiku promena u okruženju, IIB odlično prepoznaje pravu brzinu uvođenja IS preduzeća, kako brzo ne bi bilo

i kuso, a prvenstveno zbog izbegavanja rizika gde duži period uvođenja u odnosu na brzinu promene u poslovnom sistemu rezultuje skoro neupotrebljivom implementacijom. Inače, i lokalno i globalno, baš iz ovog razloga, u mnogim kompanijama često se sreće IS koji ne odgovara poslovnom sistemu.

Vremenska prognoza

U malim kompanijama gotovo da je svedeno koji se poslovni softver implementira i po kom modelu. Kada one dostignu nivo srednjeg ili velikog preduzeća, ERP rešenje se podrazumeva. Tada treba detaljno analizirati potrebe, pa doći do rešenja koje će omogućiti kompaniji nesmetan rast i razvoj. Mi se ne razumemo u vremensku prognozu, ali znamo kako funkcionišu kompanije. Bez obzira na to da li je napolju „oblačno“ ili „sunčano“, možemo da obezbedimo da vaš poslovni sistem radi onako kako ste sami izabrali!